



Høring budsjett 2023 – Utdannings- og forskningskomiteen, oktober 2022.

Norges museumsforbund representerer de norske museene; både museene i det nasjonale museumsnettverket i Kulturdepartementet, universitetsmuseene, museer under øvrige departementer, private museer og de samiske museene under Sametinget. Museumsforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling gjennom arbeidet i organisasjonens sekretariat og i ni ulike fagseksjoner.

Norges museumsforbund er fornøyd med at det foreslås at arbeidet med bygging, rehabilitering og anskaffelse av utstyr til nytt vikingtidsmuseum ved Universitetet i Oslo holder frem og at det bevilges 525 mill. kroner til dette i 2023. Det er bra at man kan starte grunnarbeidet på nyåret i 2023 og ikke mister verdifull tid i fremdriften for prosjektet. Museumsforbundet håper imidlertid at det videre arbeidet med nye kalkyler for bygget vil gi mer forutsigbare rammer og ikke vil redusere museets mulighet til å gjøre en god jobb med ivaretagelse og formidling av kulturarven som verdensarven vikingskipene representerer. I tillegg best det om at man i dette arbeidet tar høyde for den mer utfordrende situasjonen vi har knyttet til økende priser på materialer, transport, strøm m.v. Det er imidlertid bare ett av flere planlagte nybygg ved universitetsmuseene som tilgodeses i forslaget til budsjett 2023.

De økende materialpriser vi ser nå er en utfordring også for mange av de øvrige museene. Det vil blant annet ramme vitensentrene under Vitensenterprogrammet. For 2023 disse foreslås det en bevilgning på samme nivå som for 2022. Det betyr at vitensentrene ikke får kompensert for lønns- og prisvekst, og at man vil komme i en situasjon der man ikke kan levere så mye som ønsket og etterspurt. Dette er sterkt beklagelig da vitensentrene har hatt økt tilstrømming de siste årene.

Det er gledelig at Dembra-satsingen i Freds- og menneskerettsentrene foreslås styrket med to millioner kroner for 2023, og at Eidsvoll 1814 og demokratinettstedet Min Stemme styrkes med en million kroner. Dette er en viktig satsing for å styrke beredskapen mot rasisme og antisemittisme og skolens arbeid mot fordommer og fiendskap. Museene er viktige bidragsytere i å gi barn og unge kunnskap om historie og kulturarv som kan ruste dem for å forstå samfunnet de er en del av, gi opplæring som kan styrke den kritiske sansen, vurdere informasjon og erfaring med å utøve kildekritikk i et digitalisert samfunn med tilgang til gode nyheter og Fake News. Dette er et viktig musealt samfunnsoppdrag i møte med konspirasjonsteorier hvor demokratisk medborgerskap bør være et satsingsområde.

Økningen av bevilgningen til 22. juli-senteret med fire millioner kroner til å styrke kompetansen og møte etterspørselen etter undervisningstilbudet er viktig for bevisstheten om hat, vold og ekstremisme nasjonalt og globalt. Senteret ble også omtalt to ganger i Hurdalsplattformen, og Museumsforbundet støtter tydeliggjøringen av at senteret bør være knyttet til stedet for terroraksjonen etter renoeringen av regjeringskvartalet. Det er betryggende at byggeprosjektet for å realisere det endelige senteret foreslås med 30,6 mill. kroner for 2023.



I tillegg nevnes det flere viktige mål knyttet til mangfold, demokratiutvikling, fagfornyelse og som kan gi økt kunnskap om vurdering av informasjon og kilder, som relevante tema for tilbud til skolene. Museumsforbundet ser positivt på disse tiltakene og understreker at museenes tilbud til skolene både gjennom utstillinger, DKS, forskning og kunnskapsproduksjon utgjør en viktig kunnskapsarena som vil kunne bidra til å nå målsetningene. Museumsforbundet ønsker dialog med komiteen om hvilke konkretiseringer og prosjekter som kan være relevante i den kommende fireårsperioden.

I museumsmeldingen, som ble lagt frem våren 2021, er økt forskning og faglig styrking av museene utenfor universitetssektoren fremhevet som et viktig satsingsområde. Forslaget om fem millioner kroner for 2022 ble vedtatt og Forskningsrådet gjennomfører nå en utlysning av disse midlene. Siden forskningsrådet av prinsipielle grunner ikke kan gi støtte til enkeltprosjekter er midlene utlyst som samarbeidsprosjekter. Det er for tidlig å si noe om hva som kommer ut av satsingen, men Museumsforbundet er kjent med at dette etter Forskningsrådets beregninger maksimalt holder til fire doktorgradsprosjekter. I budsjettforslaget for 2023 videreføres ordningen med en liten prisregulerende økning, men det foreslås dessverre ikke en utvidelse. Museumsforbundet vil understreke at en utvidelse av ordningen med fem millioner kroner vil bety svært mye for å bygge opp om formålet med denne styrkingen siden man da kan bygge et noe større fellesskap mellom de som tildeles midlene. Gitt den krevende budsjettsituasjonen foreslår vi en økning på fem mill. kroner til dette formålet.

Museumsforbundet har i mange år fremmet behovet for styrking av forskningen i museene utenfor universitetene for komiteen, og bevilgningen for 2022 og forslaget for 2023 er fin start på satsingen som vi forventer vil bli fulgt opp i kommende budsjett. Det vil bidra til økningen av doktorgradsstipendiater i museene og vil bli et viktig supplement til Offentlig Phd.-ordningen. Museumsforbundet erfarer at universitetene har ulik praksis for beregning av overhead og kostnader for disse stipendiatene, og ønsker derfor at Kunnskapsdepartementet fastsetter rammer for stipendiatstillinger i museumssektoren slik at stipendiatene fra museene likestilles med andre stipendiater. Slik kan en større andel av bevilgningene gå til å finansiere forskning i museene, heller enn inntekter til universitetene.

Det har lenge vært arbeidet for at også museene kan registrere sine arbeidere i CRISTin på linje med universitetsmuseene og museene som er akkrediterte forskningsinstitusjoner. Dette er nå endelig realisert for flere museer, noe som er et viktig skritt i riktig retning for å synliggjøre også disse museenes faglige bidrag til forskningsfellesskapet. Vi ber om at det legges til rette for at dette arbeidet kontinuerlig kan utvides til å omfatte flere institusjoner i årene som kommer.

I Museumsmeldingen trekkes behovet for tilgang til digitale forskningsdatabaser med faglitteratur frem som et viktig skritt i styrkingen og profesjonaliseringen av forskningsarbeidet i museene. Vi ber om at komiteen støtter opp om dette forslaget, og at den bidrar til å finne egnede måter dette kan realiseres for enklere tilgang til forskningsartikler for museene. Det vil bidra til økt kvalitet på forskningen som utføres i museene utenfor UH-sektoren. Museumsforbundet bidrar gjerne i en dialog om å finne egnede løsninger på dette. Vi ber om at komiteen har dialog med Familie- og



kulturkomiteen og bidrar til å sikre et Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet bidrar til å realisere denne ambisjonen fra den siste museumsmeldingen som kom våren 2021.

Kontaktinformasjon; generalsekretær Liv Ramskjær, 92427878/ LR@museumsforbundet.no.